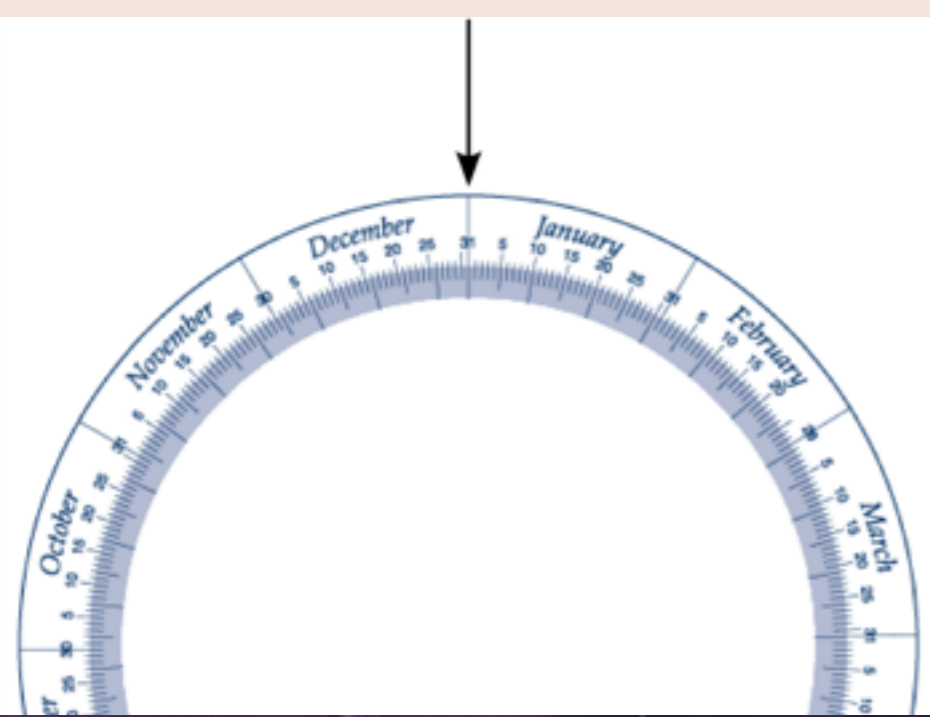

VITTRA

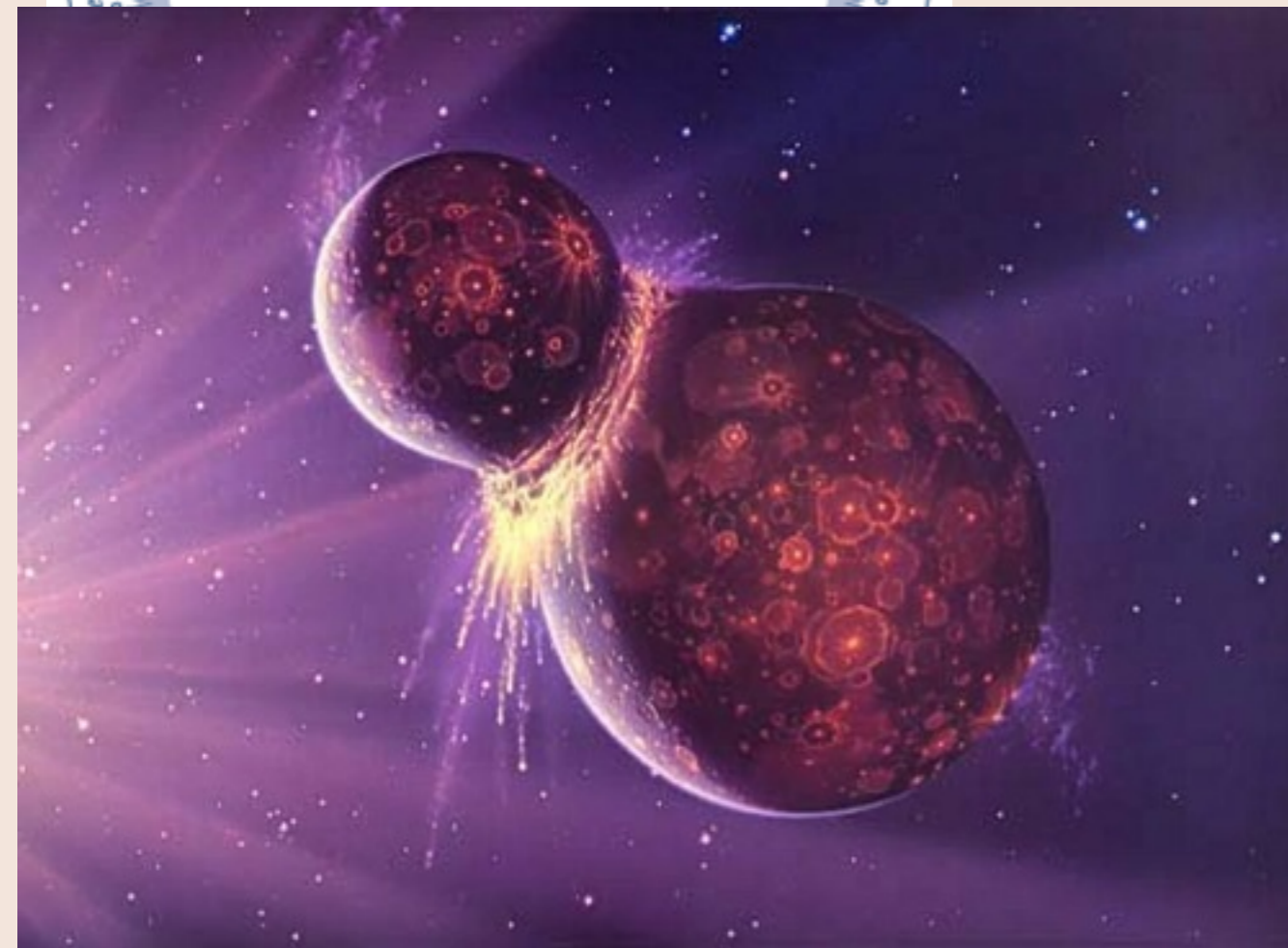
Här växer människor och kunskap

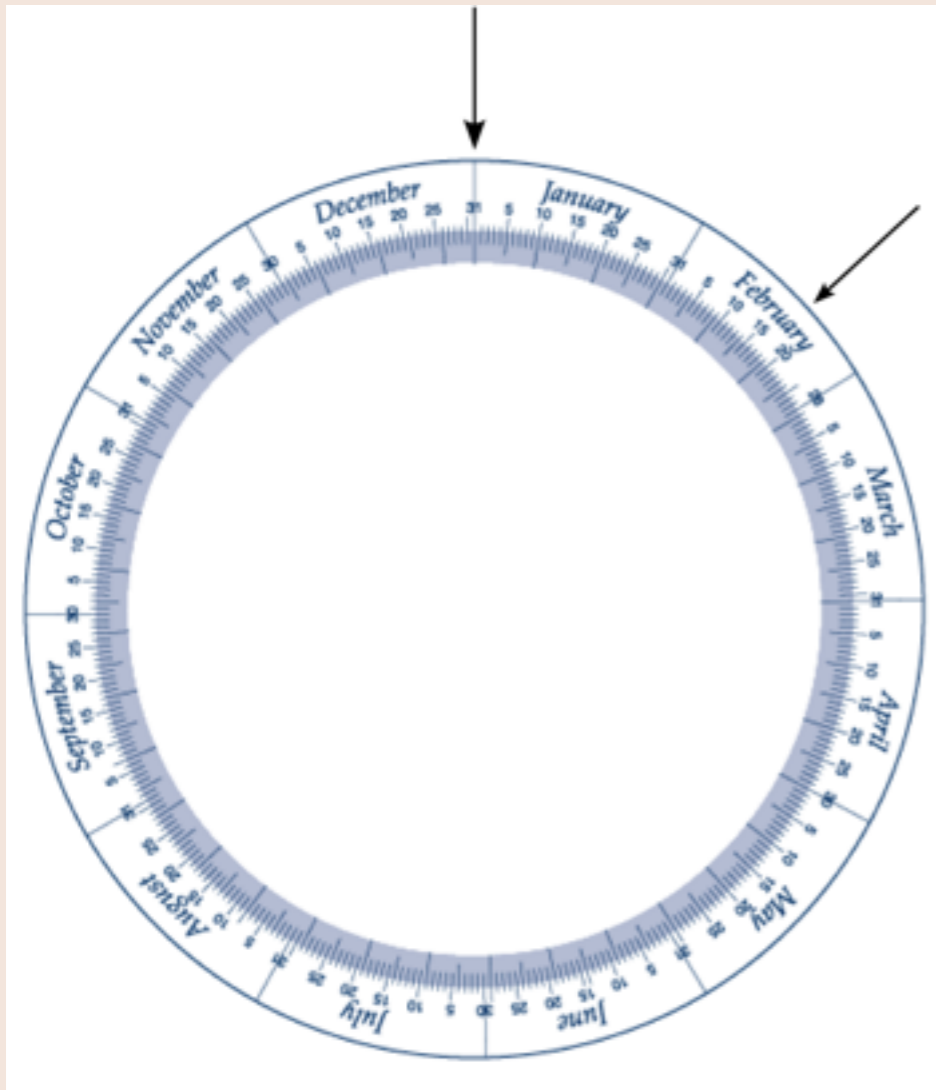
Jordens liv på ett år!

Jorden är
ca 4,500,000,000år gammal

Tänk dig att jorden
endast är 1 år gammalt
då skulle vi kunna
beskriva jorden som
en kalender.

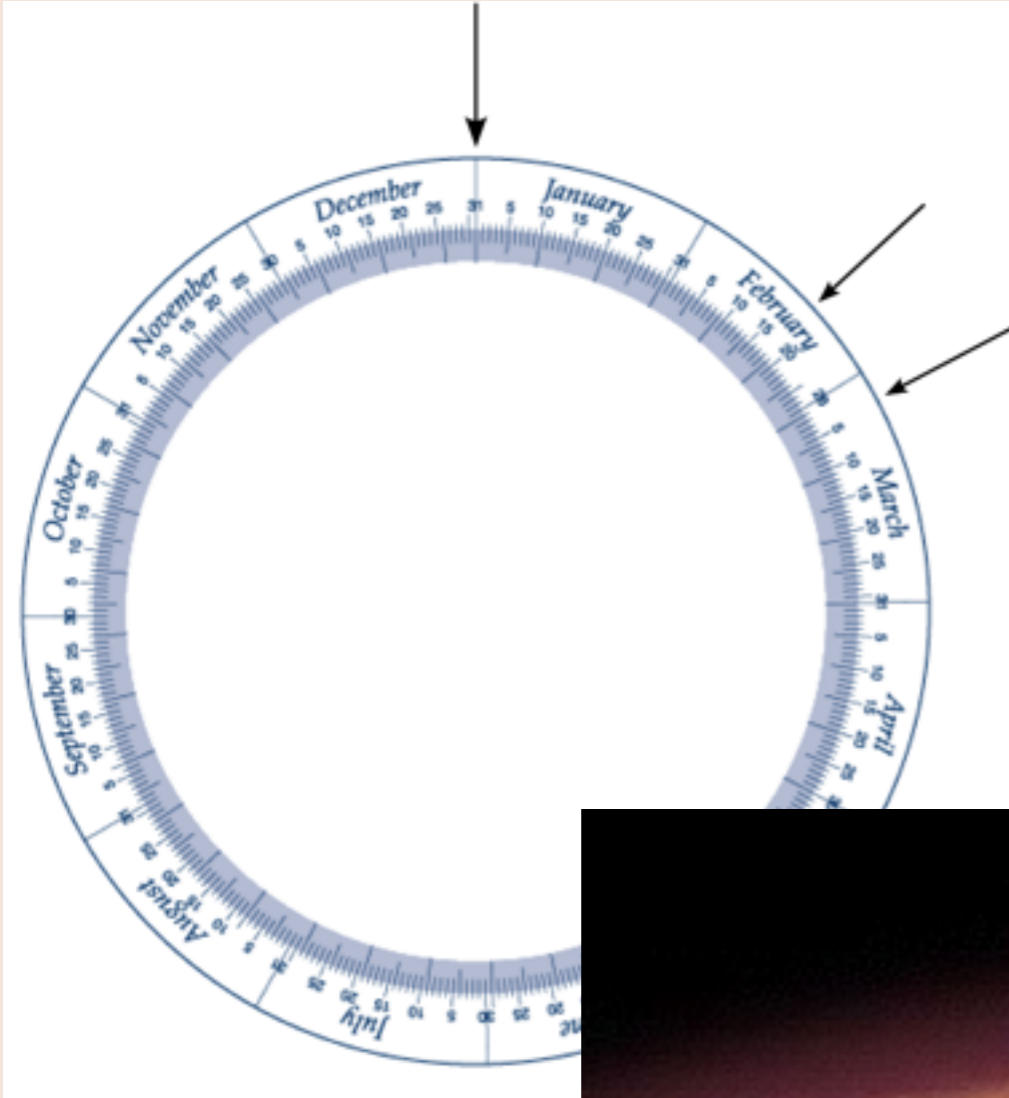
Här växer människor och kunskap

Det första livet uppstår
(Postulerat)

Det första livet var mycket
enkelt och bestod endast
av DNA med ett membran
runt sig

Forskare vet inte exakt hur det första livet uppstod,
det de vet är att det är möjligt att livets byggstenar
DNA (aminosyror) kan uppstå naturligt.

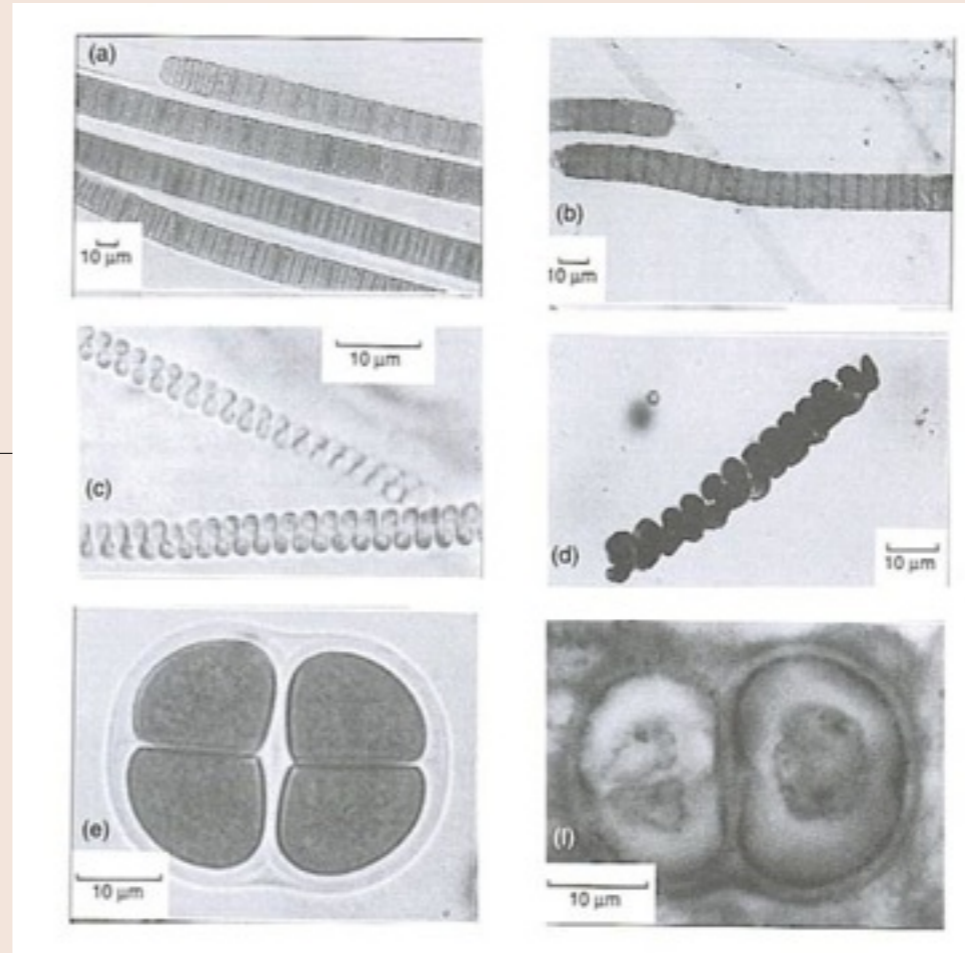
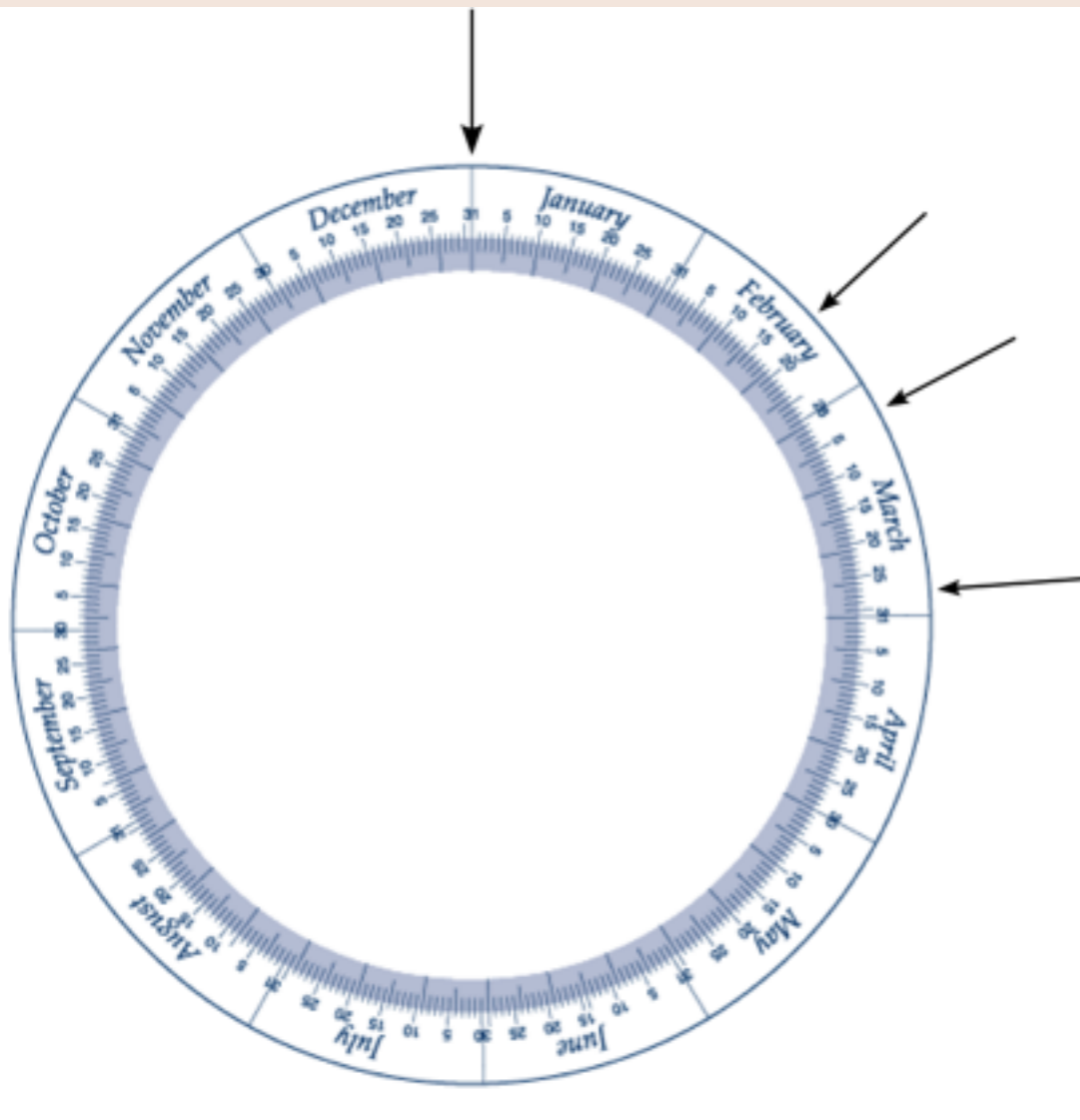

Världens äldsta bevarade
sten (bergart),
4280 miljoner år

Sten "bildas" exempelvis
när magma stelnar.

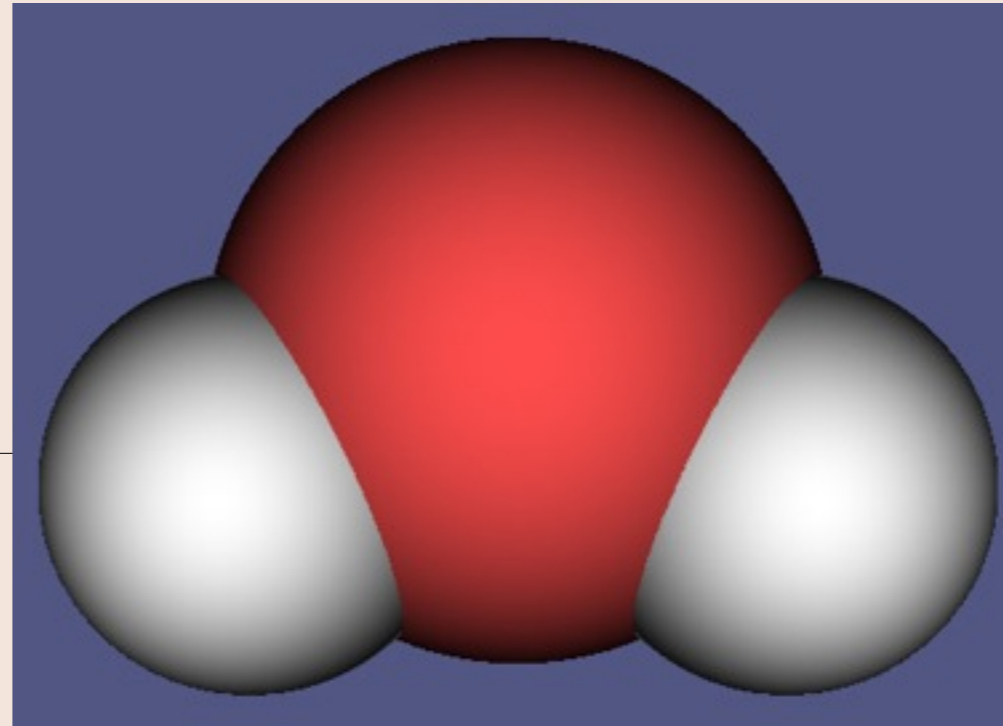

Det äldsta säkerställda
fossiler,
3500 miljoner år

2500 miljoner år sedan

Syrehalten ökar vilket tyder på att fotosyntesen har börjat.

fotosyntesen:

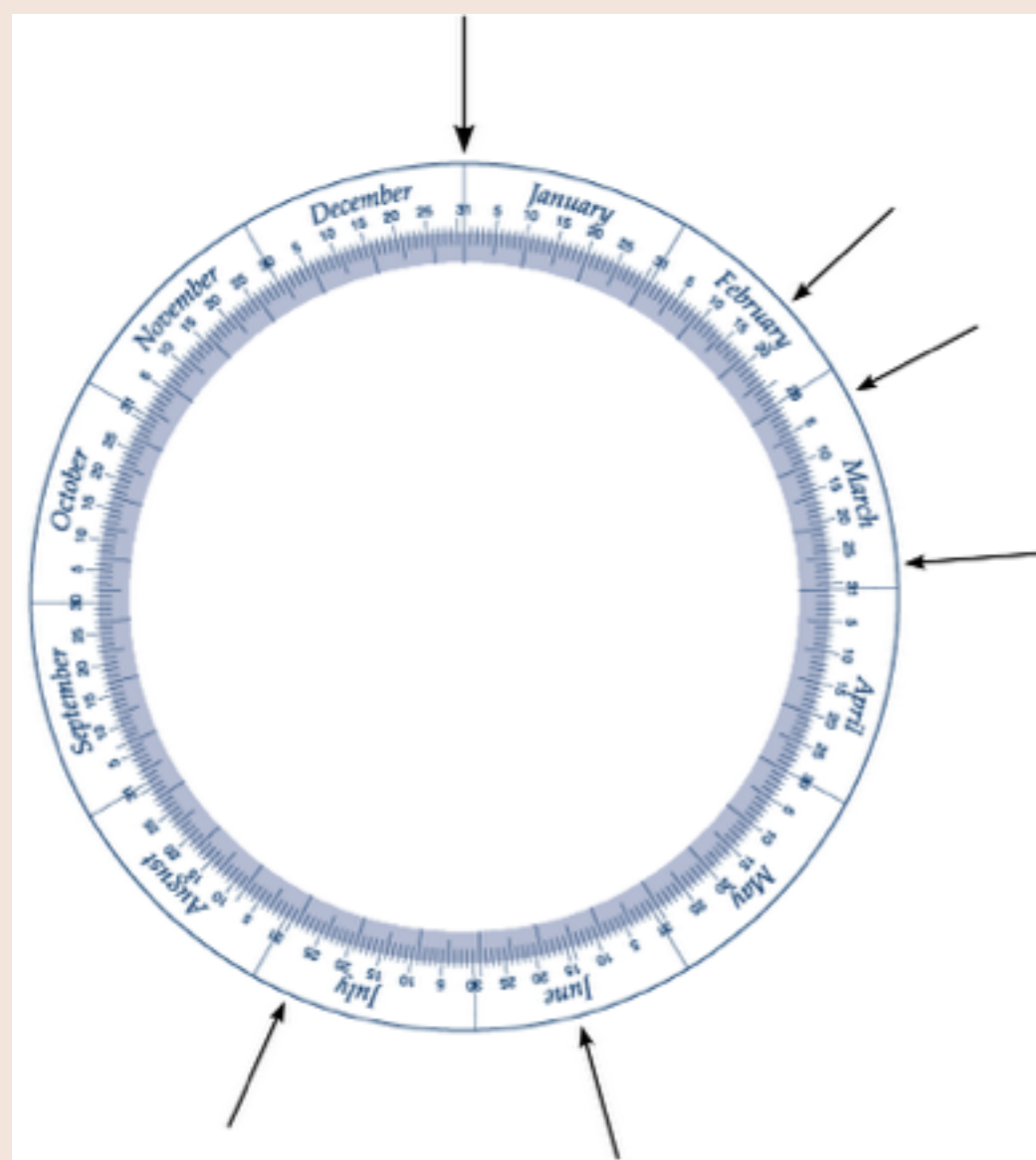
koldioxid + vatten + solljus -> socker + syre

2000 miljoner år sedan.

De första organismerna
(celler)

som hade cellandning.

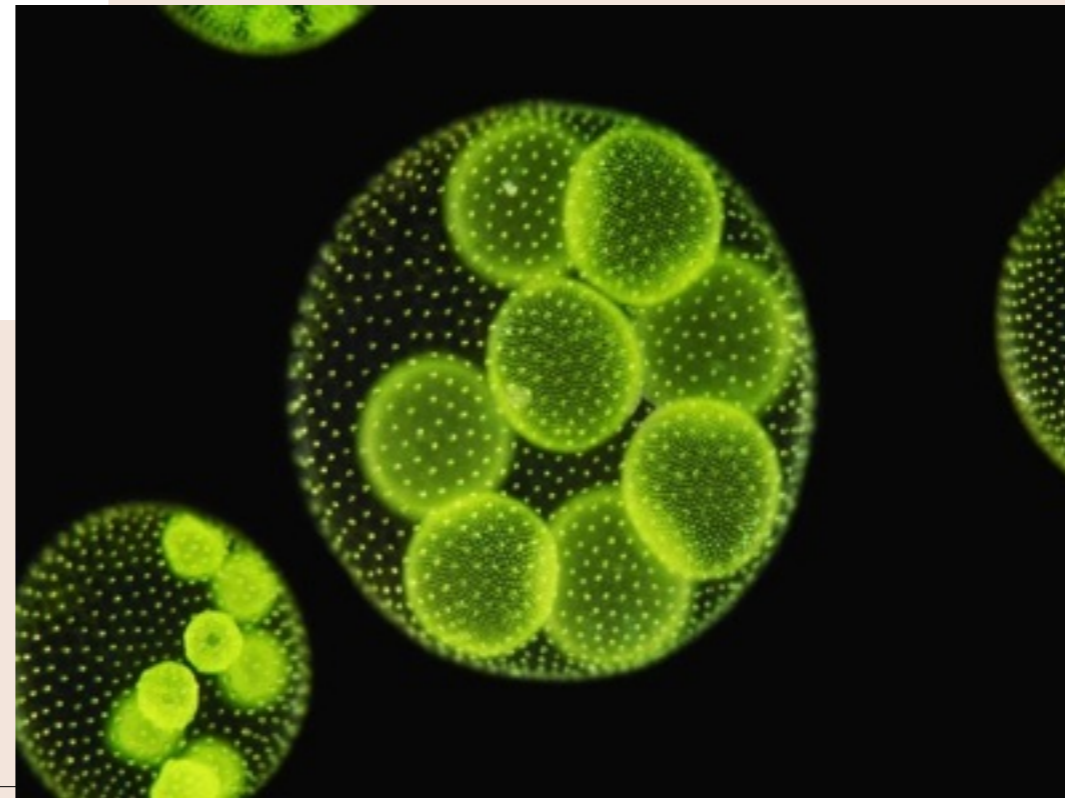
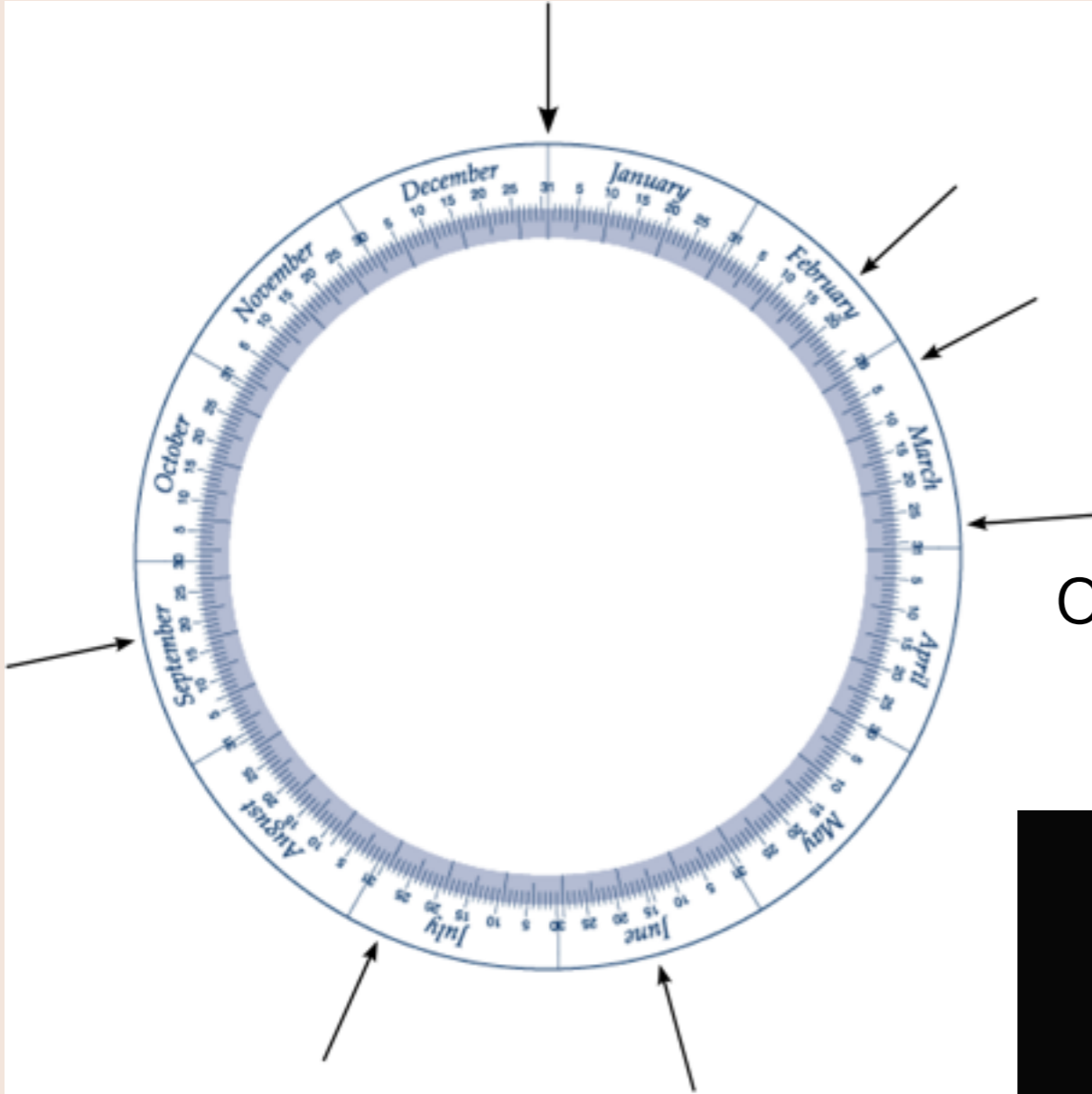
Cellandning är enkelt sagt
fotosyntesen baklänges.

Cellandning:

Syre + Socker $\rightarrow$ Vatten + Koldioxid + Energi

1300 miljon år sedan
De första flercelliga
organismerna uppstår.
Detta var mycket enkla
organismer med dagen mått.
T.ex. Alger

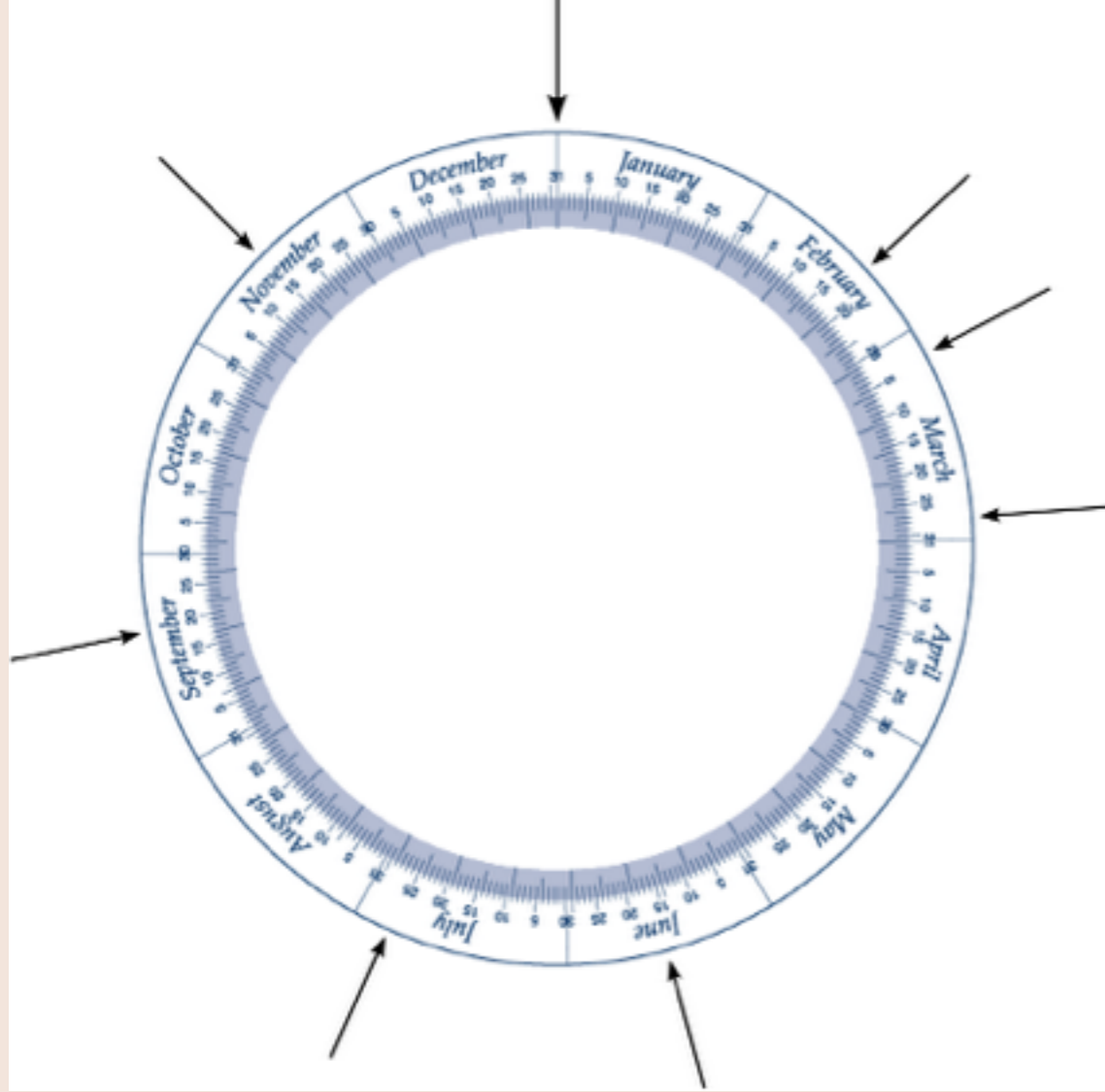

580 miljoner år sedan

Det första djuret uppstår.

Detta var ett mycket enkelt djur som påminner lite om dagens svampdjur.

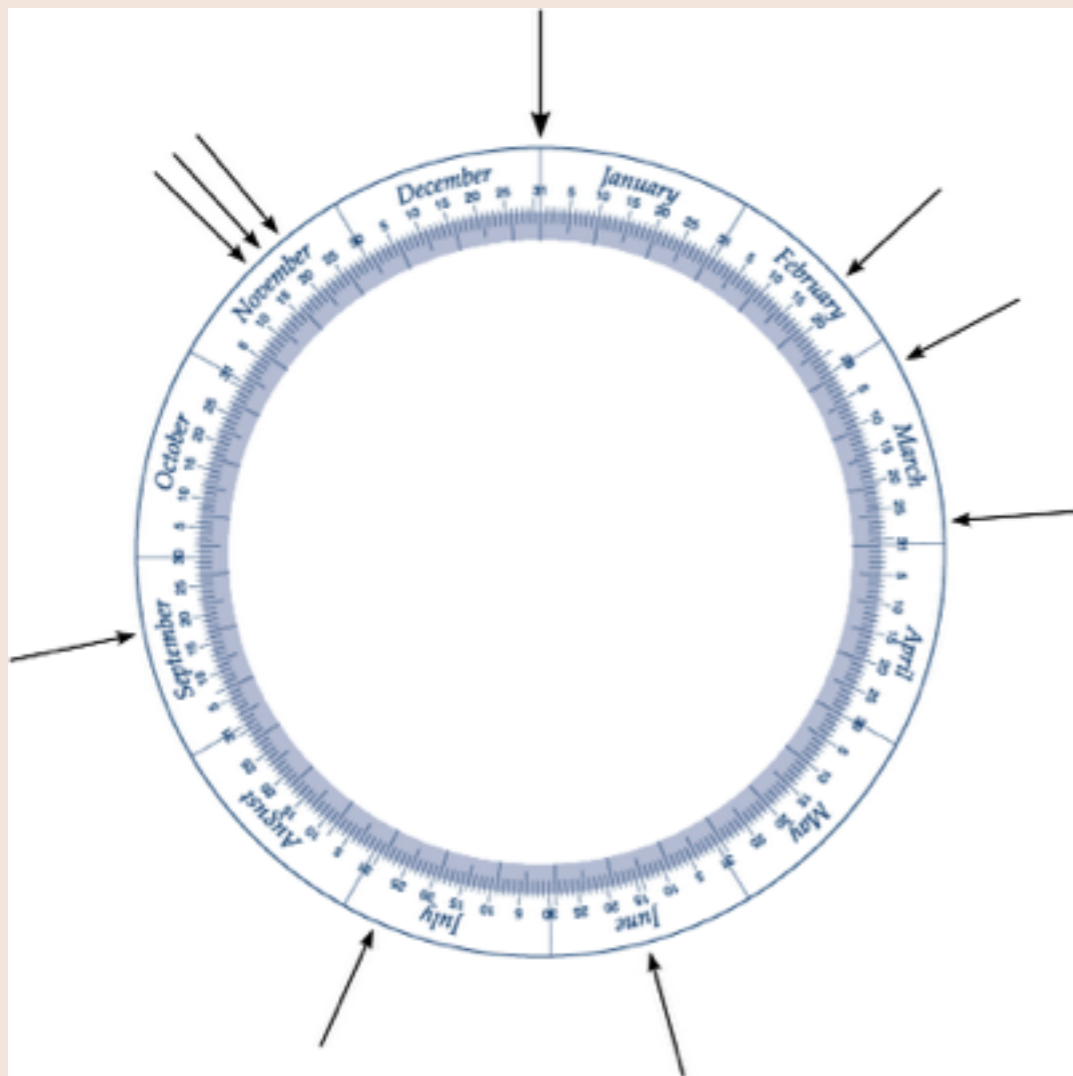

540 miljoner år sedan

De första ryggradsdjuren
mera bestämt
ryggsträngsdjur.

Såg ut som mycket
enkla fiskar.

Än så länge finns alla organismer i vatten,
så det finns inget liv på land.

500 miljoner år sedan

De första landlevande växterna.

Mycket enkla växter utan rötter eller kärl.

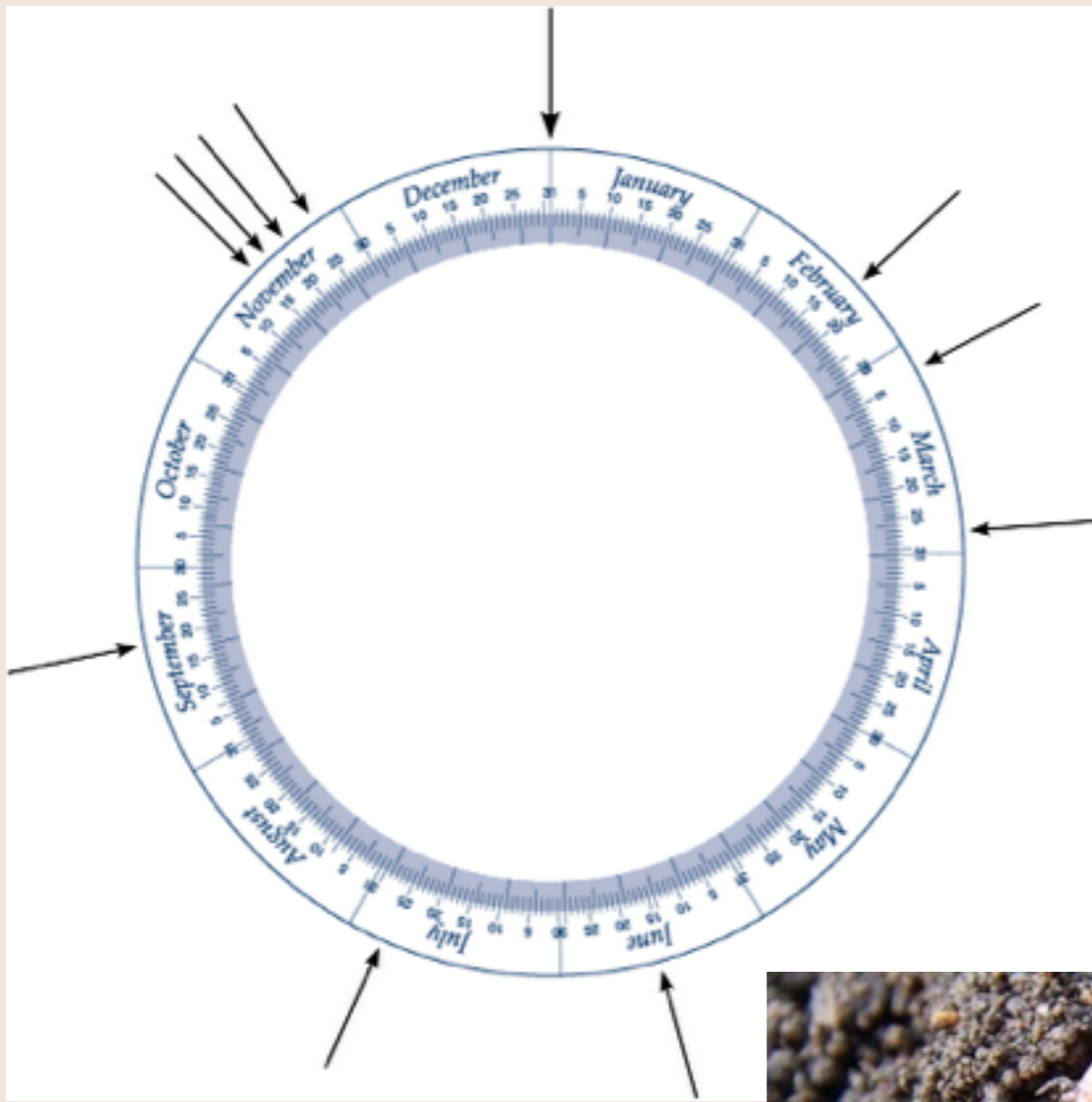
Fortfarande beroende av vatten för att föröka sig.

Till utseendet liknade de dagen mossor.

440 miljoner år sedan

De första landlevande djuren

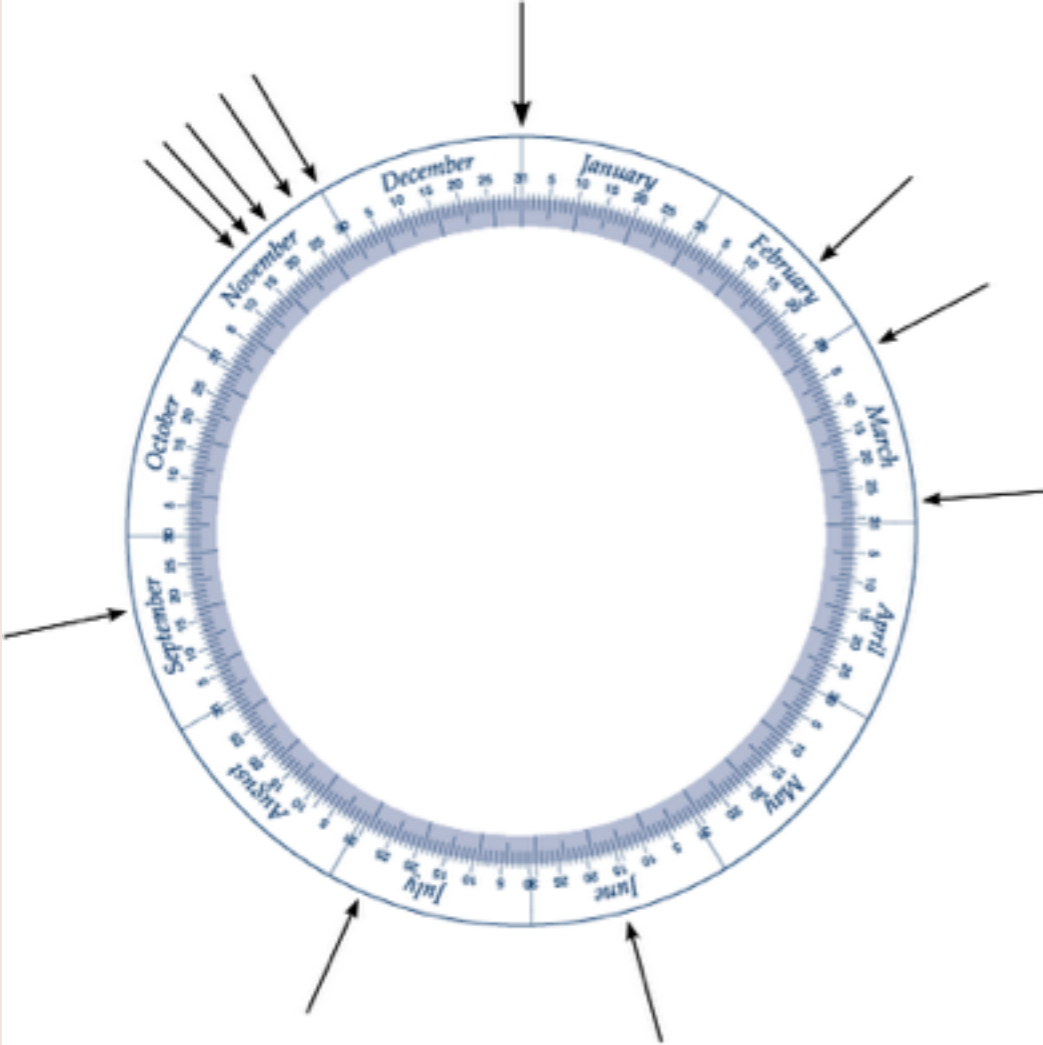
Mycket enkla djur som påminner om dagen maskar

410 miljoner år sedan

De första landlevande ryggradsdjuren

En av de första landlevande ryggradsdjuren var fiskfotingen.

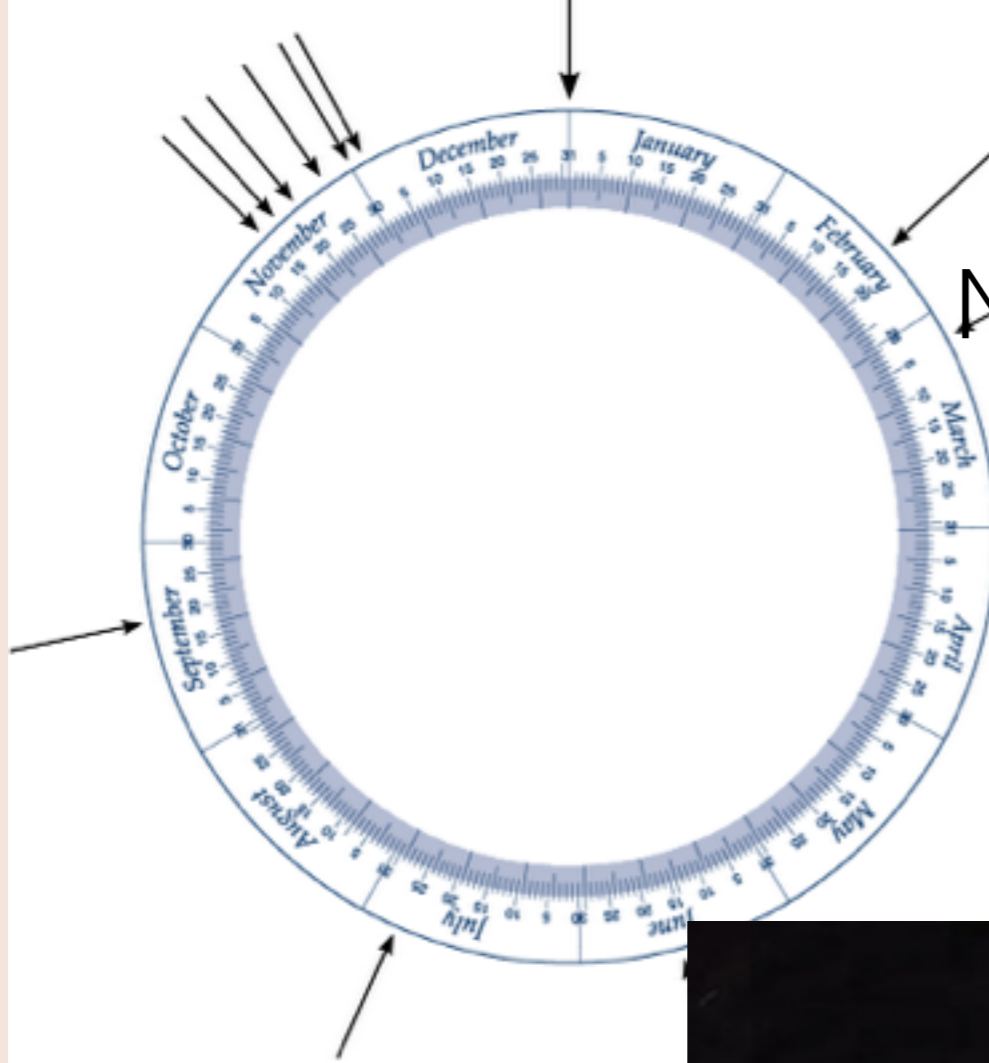
Fiskfotingen är en fisk med kraftiga fenor så att den kan ta sig mellan pölar.

360 miljoner år sedan

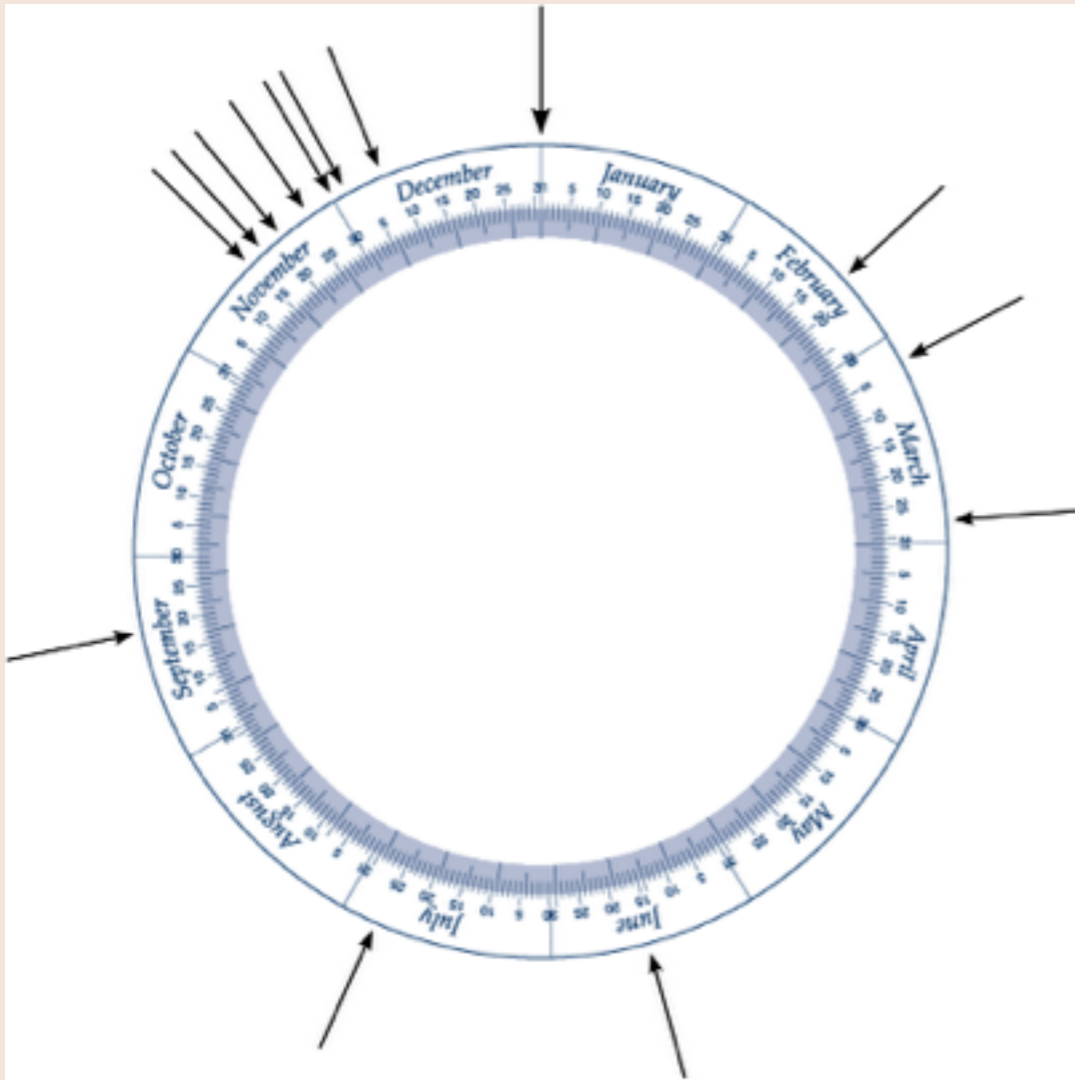
Nu uppstår barrträd, kräldjur
och bevingade insekter

Det är dock groddjuren
som dominerar.

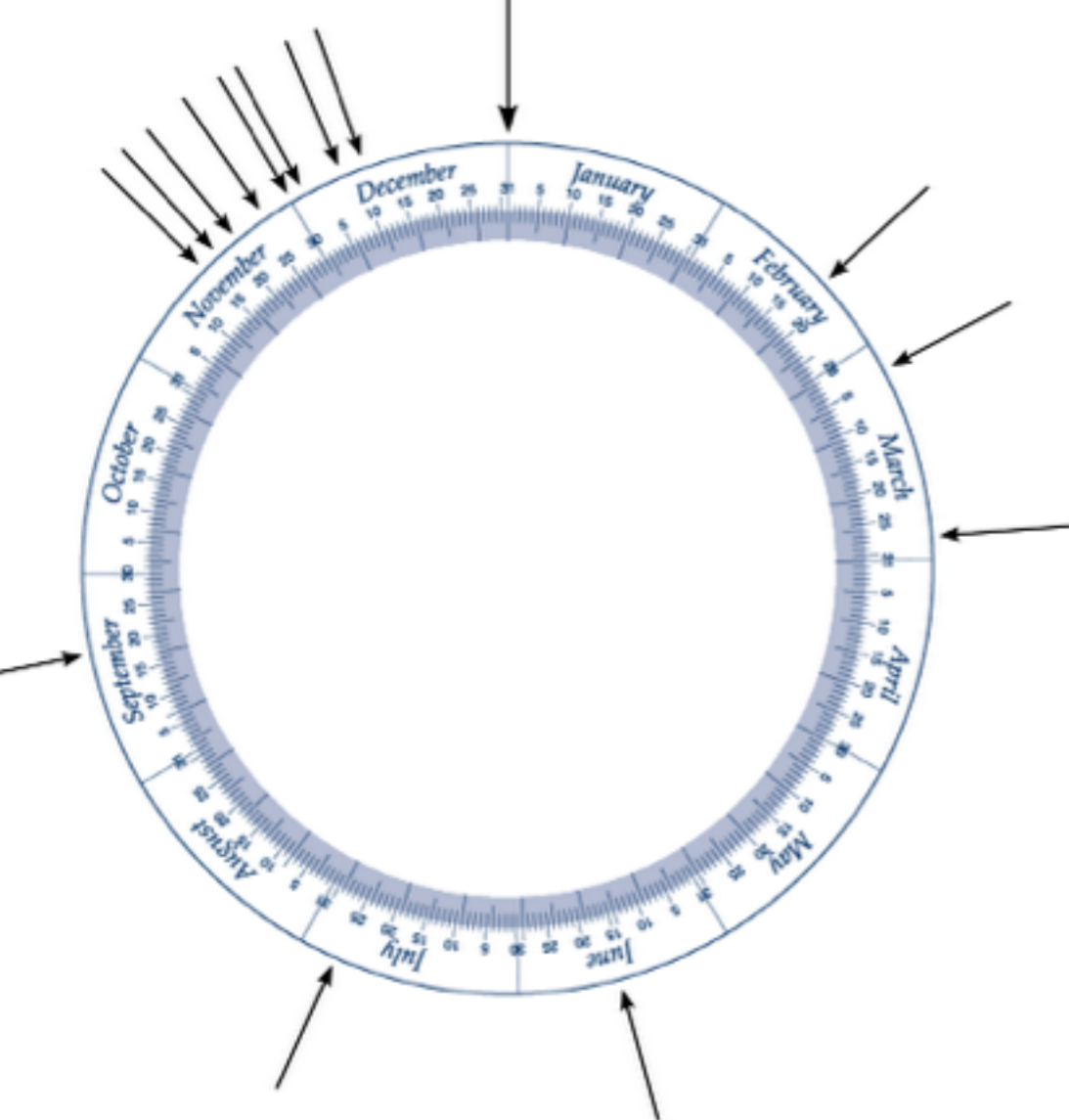

290 miljoner år sedan.

Kräldjuren tar över på land
och konkurrerar ut
groddjuren.

Anledningen är att kräldjuren
inte är beroende av vatten för fortplantning.
Kräldjur har inre befruktning.

250 miljoner år sedan
De första dinosaurier
uppstår.

De första däggdjuren
uppstår även de.

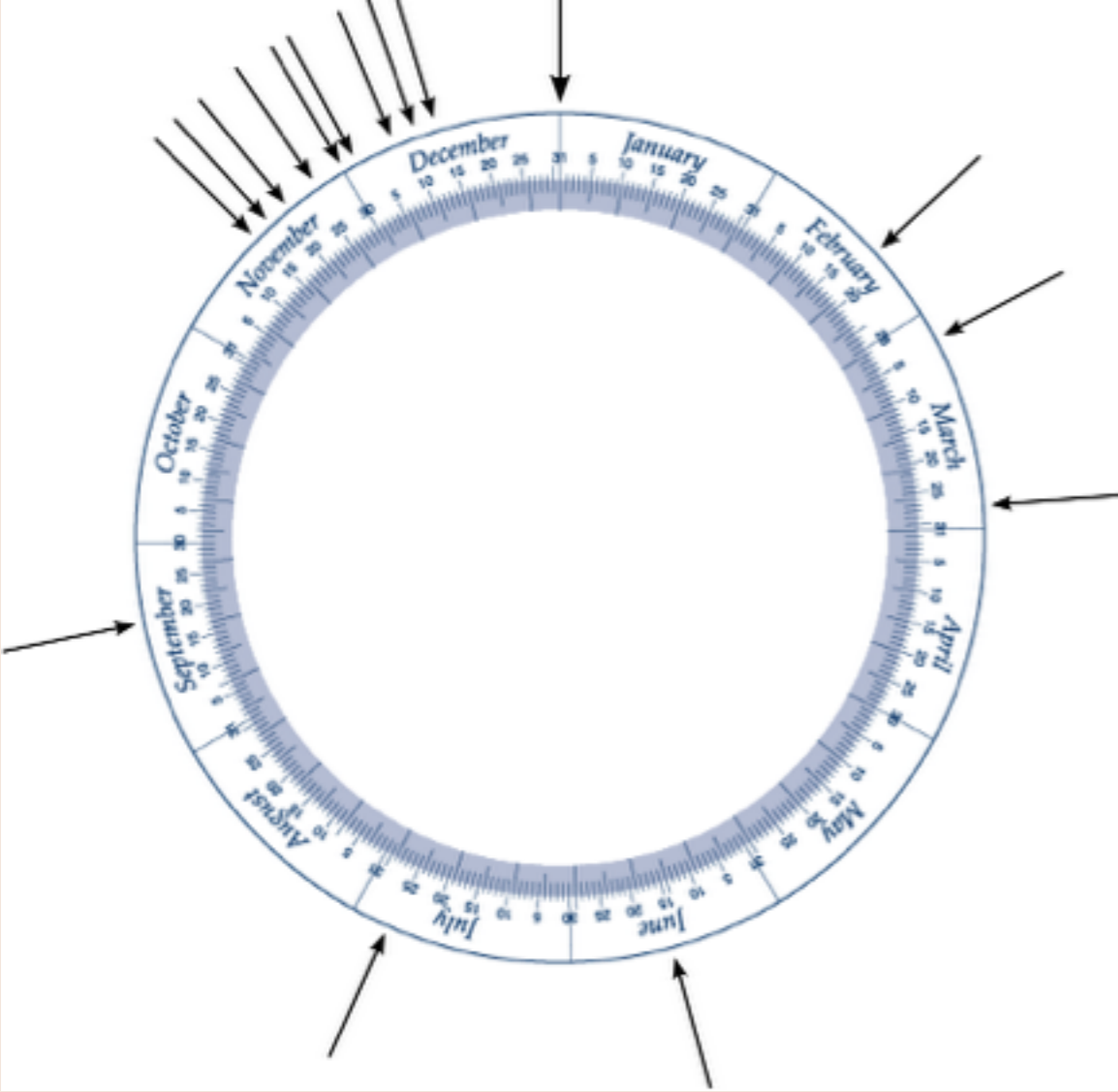
Dessa första däggdjuren var enkla
som dagens kloakdjur. Ex. mjölk kom
från pälsen ej från spenar.

210 miljoner år sedan.

De första fåglarna
utvecklas.

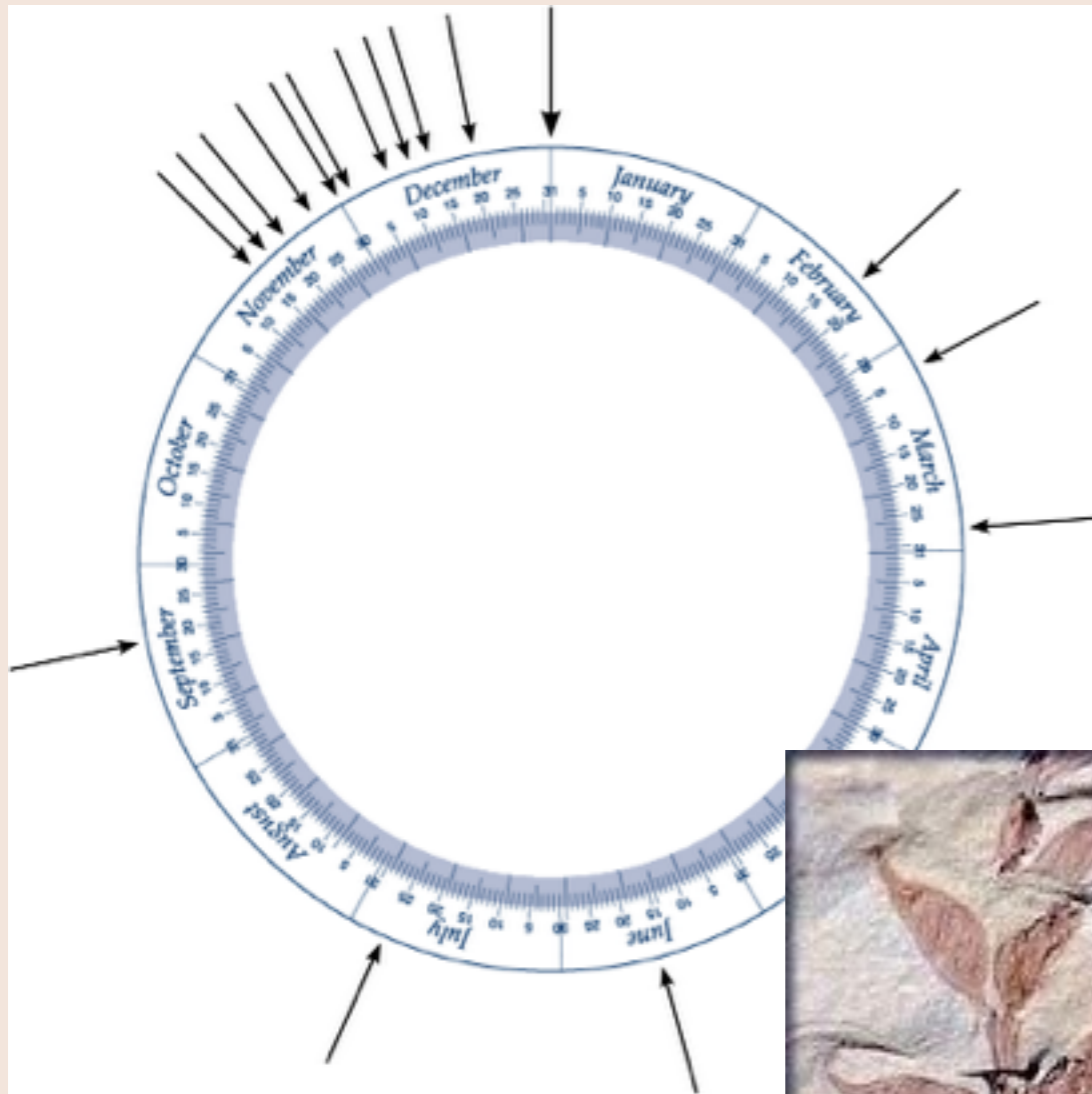
Fåglar är ättlingar till
dinosaurier.

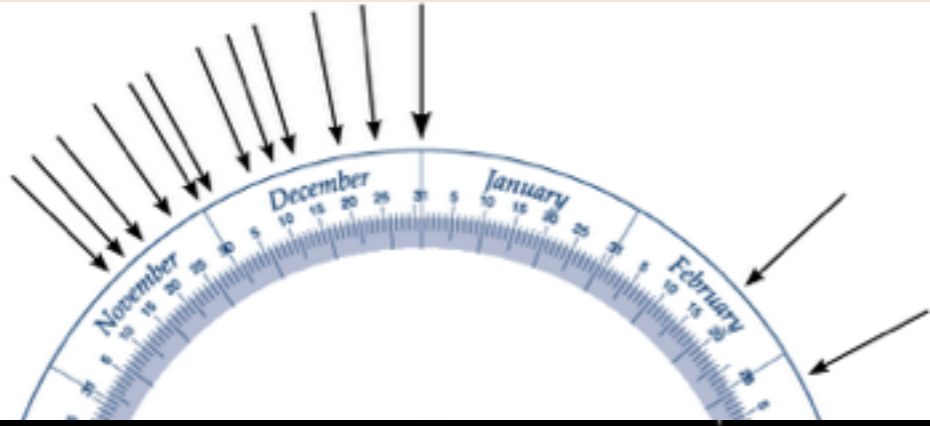

140 miljoner år sedan.

De första blommande växterna uppstår.

Dinosaurierna dominerar på jorden och gör det svårt för andra djur att utvecklas.

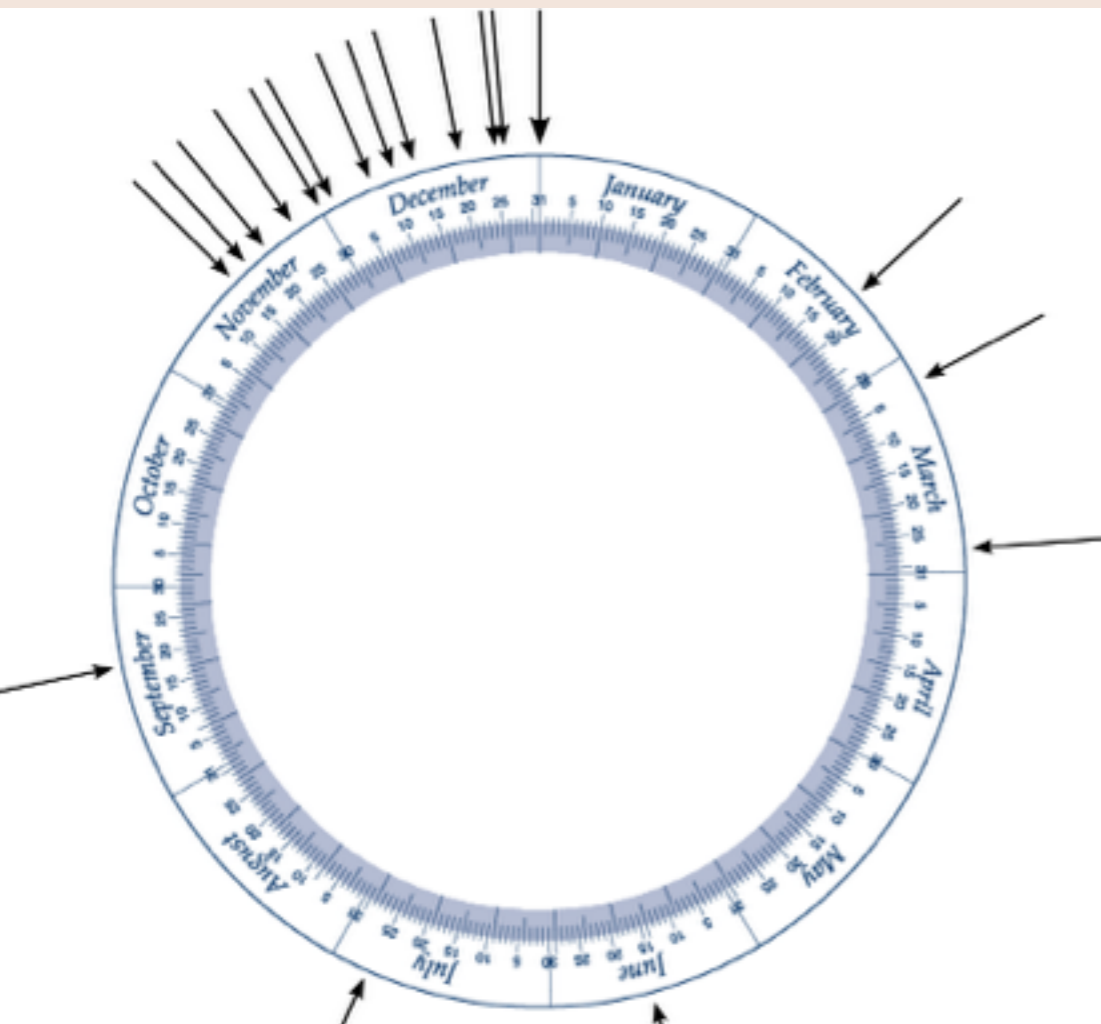
65 miljoner år sedan
En massutrotning sker på
jorden, troligen p.g.a. ett
meteoritnedslag.

Alla djur större än
ca 0.5 m dog troligtvis ut.

I och med att de stora dinosaurierna dör ut,
lämnas arenan fri för andra djurslag,
däribland däggdjur.

58 miljoner år sedan.
I och med att arean
är fri, liten konkurrens kan
nya djur utvecklas.

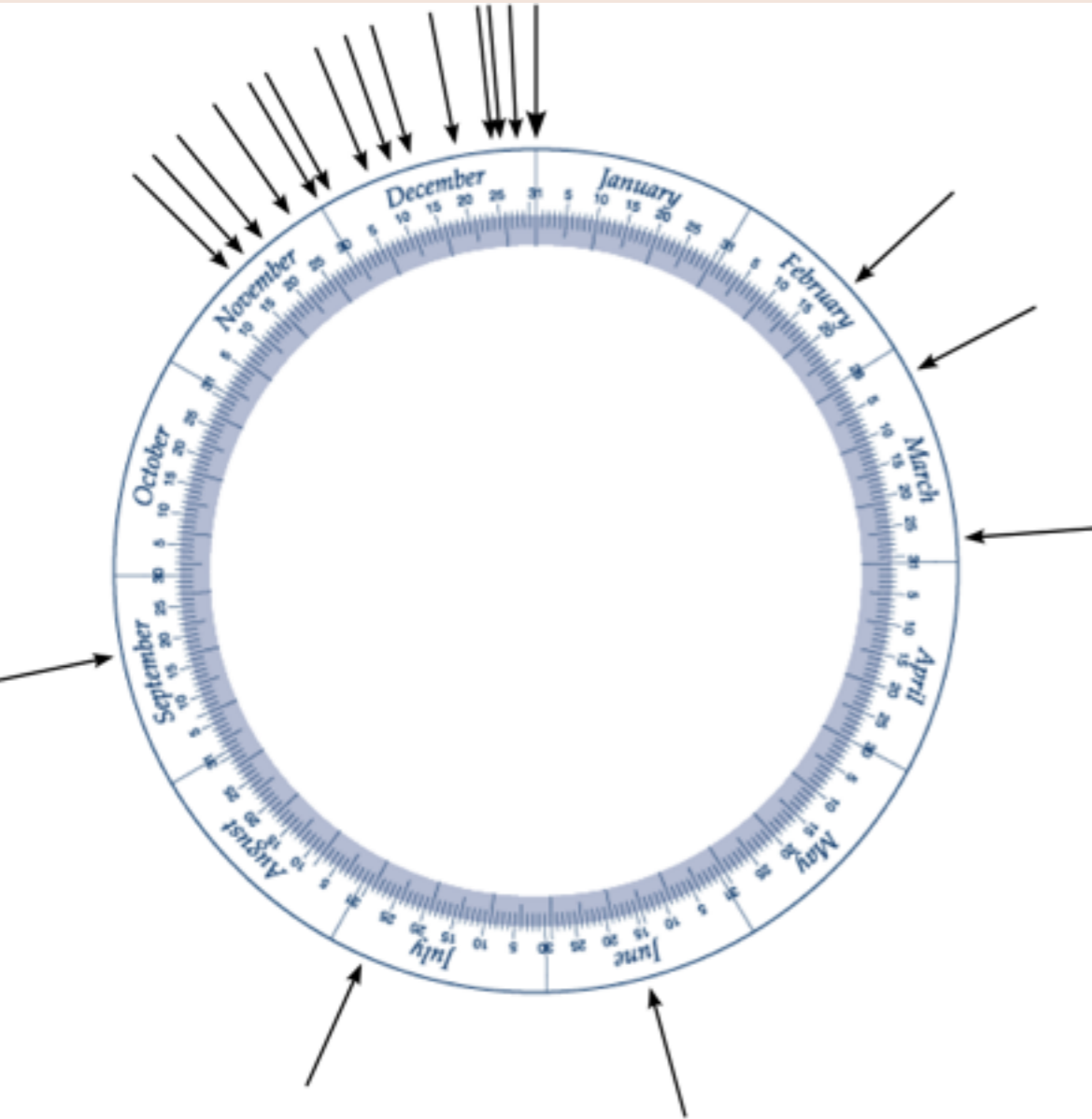
Däggdjuren som var små
överlevde katastrofen och
kunde utvecklas och bli
det nya dominanta släktet.

37 miljoner år sedan.

Den första aporna uppstår.

Dessa apor är inte apor som de ser ut idag, utan släktingar till dagen apor och oss människor.

24 miljoner år sedan.
De första människoaporna
uppstår.

Människans nu närmaste levande
släkting är schimpansen.
Viktig att veta är att människan
inte har utvecklats från
schimpansen utan att vi har
en gemensam förfader.

Schimpansen och människan har lika lång
evolution bakom sig.

5 miljoner år sedan.

De första hominiderna, människoapor som gick delvis upprätt.

Tack vare en upprätt hållning, kunde hjärnans volym (vikt) öka. Detta hade inte varit möjligt om den skulle bäras framför kroppen som hos fyrfota djur.

2 miljoner år sedan.

De första homo sapiens uppstår. Homo sapiens levde sida vid sida med andra människoarter bl.a. homo neanderthalensis

I vårt DNA finns det neanderthalensis gener kvar än idag.

4000 år sedan.

De tidigaste civilisationerna
uppstod omkring de stora
floderna nära ekvatorn.

Då föddes du!

